

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. S.17.0076.N

FEDERALE PENSIOENDIENST, openbare instelling, met zetel te 1060 Sint-Gillis, Zuidertoren, Europaesplanade 1,

eiser,

vertegenwoordigd door mr. Huguette Geinger, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1170 Brussel, Terhulpensesteenweg 177/7, waar de eiser woonplaats kiest,

tegen

W.V.E.,

verweerder,

vertegenwoordigd door mr. Beatrix Vanlerberghe, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 2000 Antwerpen, Amerikalei 187/302, waar de verweerder woonplaats kiest.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het arbeidshof te Antwerpen, afdeling Antwerpen, van 14 juni 2017.

Sectievoorzitter Koen Mestdagh heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiser voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF***Beoordeling***

1. Overeenkomstig artikel 7, § 1, van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact wordt het pensioenbedrag, vastgesteld in toepassing van artikel 5 van het koninklijk besluit van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, verhoogd met een bonus, op voorwaarde dat de werknemer die de volle leeftijd van 62 jaar heeft bereikt of een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren bewijst, zijn beroepsbezigheid voortzet.

Krachtens paragraaf 2, eerste lid, van voormeld artikel bepaalt de Koning, na advies van het Beheerscomité van de Rijksdienst voor pensioenen, thans de Federale Pensioendienst, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, het bedrag van de bonus, de voorwaarden en de modaliteiten waaronder de bonus wordt toegekend, de tijdvakken die voor de vaststelling van de bonus met een effectieve tewerkstelling worden gelijkgesteld en de voorwaarden waaronder het bedrag van de bonus kan worden geproratiseerd.

Overeenkomstig artikel 4 van het koninklijk besluit tot instelling van een pensioenbonus, hierna Pensioenbonusbesluit, bedraagt de bonus 2 euro per dag van bewezen tewerkstelling, zoals bedoeld bij artikel 2, 2°.

Krachtens artikel 2, 2°, Pensioenbonusbesluit wordt onder “*dagen van effectieve tewerkstelling*” verstaan: de voor elk van de kalenderjaren, gelegen in de referentieperiode, naar voltijdse dagequivalenten omgezette tijdvakken van effectieve tewerkstelling in de hoedanigheid van werknemer. Deze tijdvakken kunnen, in voorkomend geval, enkel aangevuld worden met tijdvakken bedoeld bij de artikelen 34, 35 en 36 van het algemeen reglement, voor een maximum van 30 voltijdse dagequivalenten per kalenderjaar.

Volgens artikel 2, 3°, Pensioenbonusbesluit is de referentieperiode het tijdvak dat een aanvang neemt op 1 januari van het jaar tijdens hetwelk de gerechtigde, naar gelang het geval, de volle leeftijd van 62 jaar bereikt of het 44ste kalenderjaar in zijn loopbaan begint, en eindigt op de laatste dag van de maand die voorafgaat aan de maand waarin het pensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat, en uiterlijk de laatste dag van de maand tijdens welke de betrokkene de leeftijd van 65 jaar bereikt, tenzij hij op dat ogenblik geen loopbaan van 45 jaar bewijst. In dat laatste geval eindigt de referentieperiode uiterlijk op 31 december van het jaar waarin het 45ste loopbaanjaar bewezen wordt.

Hieruit volgt dat de werknemer die na het bereiken van de leeftijd van 62 jaar of na een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren zijn beroepsbezigheid voortzet, recht heeft op een pensioenbonus van 2 euro per dag effectieve tewerkstelling in de hiervoor omschreven referentieperiode.

Krachtens artikel 4, *in fine*, Pensioenbonusbesluit evolueert de bonus onder dezelfde voorwaarden en dezelfde modaliteiten als het pensioen en is hij aan dezelfde inhoudingen onderhevig.

2. Uit de voormelde bepalingen, inzonderheid uit artikel 4, *in fine*, Pensioenbonusbesluit, volgt dat de pensioenbonus een supplement is dat bij het met toepassing van de Pensioenwet Werknemers, het Algemeen Reglement Werknemerspensioenen en artikel 5 van het KB van 23 december 1996 vastgestelde pensioenbedrag wordt gevoegd en er samen één voordeel mee vormt.

3. Artikel 52, lid 1, van de verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, hierna Verordening (EG) nr. 883/2004, die krachtens artikel 2 van die verordening van toepassing is op onderdanen van een lidstaat op wie de

wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is of geweest is, bepaalt dat het bevoegde orgaan het bedrag van het verschuldigde ouderdomspensioen als volgt berekent:

“a) krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving alleen als uitsluitend op grond van de nationale wetgeving is voldaan aan de voorwaarden die recht geven op een uitkering (autonoom pensioen);

b) door eerst een theoretisch bedrag en vervolgens het werkelijke bedrag (uitkering pro rata) als volgt te berekenen:

i) het theoretische bedrag van de uitkering is gelijk aan de uitkering waarop de betrokkene aanspraak zou kunnen maken indien alle tijdvakken van verzekering en/of wonen, welke krachtens de wetgevingen van de andere Lid-Staten vervuld zijn, zouden zijn vervuld overeenkomstig de wetgeving die het orgaan op de datum van vaststelling van de uitkering toepast. Indien het bedrag van de uitkering volgens deze wetgeving onafhankelijk is van de duur van de vervulde tijdvakken, wordt dit bedrag beschouwd als het theoretische bedrag;

ii) vervolgens stelt het bevoegde orgaan het werkelijke bedrag van de pro rata-uitkering vast door op het theoretische bedrag het verhoudingsgetal van de duur van de tijdvakken van verzekering en/of wonen, welke vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving zijn vervuld, en van de totale duur van de tijdvakken van verzekering en van wonen welke vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de wetgevingen van alle betrokken Lid-Staten zijn vervuld.”

Krachtens artikel 52, lid 3, Verordening (EG) nr. 883/2004 is de betrokkene gerechtigd om van het bevoegde orgaan van elke lidstaat het hoogste uitkeringsbedrag te ontvangen dat overeenkomstig het bepaalde in lid 1, onder a) en b), berekend is.

4. Overeenkomstig artikel 5, b), Verordening (EG) nr. 883/2004 houdt de bevoegde lidstaat, indien de wetgeving van die lidstaat bepaalde rechtsgevolgen toekent aan bepaalde feiten of gebeurtenissen, rekening met soortgelijke feiten of gebeurtenissen die zich in een andere lidstaat voordoen alsof zij zich op het eigen grondgebied hebben voorgedaan.

Krachtens artikel 6 Verordening (EG) nr. 883/2004 houdt het bevoegde orgaan van een lidstaat waarvan de wetgeving het verkrijgen, het behoud, de duur of het herstel van het recht op prestaties afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering, van werkzaamheden in loondienst, van werkzaamheden anders dan in loondienst of van wonen, voor zover nodig, rekening met de overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat vervulde tijdvakken van verzekering, van werkzaamheden in loondienst, van werkzaamheden anders dan in loondienst of van wonen, alsof die tijdvakken overeenkomstig de door dat orgaan toegepaste wetgeving zijn vervuld.

5. Uit de voormelde bepalingen volgt dat ten aanzien van een migrerende werknemer op wie de Belgische pensioenwetgeving van toepassing is geweest en die na het bereiken van de leeftijd van 62 jaar of na een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren zijn beroepsbezigheid heeft voortgezet, het bij artikel 52, lid 1, b), Verordening (EG) nr. 883/2004 bedoelde theoretisch bedrag door het bevoegde Belgische orgaan moet worden vastgesteld alsof de betrokkene het tijdvak na het bereiken van de leeftijd van 62 jaar of na een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren in België heeft vervuld, dus met inbegrip van een pensioenbonus van 2 euro per dag effectieve tewerkstelling in de bij artikel 2, 3°, Pensioenbonusbesluit bedoelde referteperiode, ongeacht in welke lidstaat hij zijn beroepsbezigheid heeft voortgezet.

Het bij artikel 52, lid 1, b), Verordening (EG) nr. 883/2004 bedoelde werkelijke bedrag van de pro-rata-uitkering moet vervolgens door het bevoegde Belgische orgaan worden vastgesteld door het hiervoor bepaalde theoretisch bedrag te vermenigvuldigen met een breuk, waarvan de teller bestaat uit de duur van alle krachtens de Belgische wetgeving vervulde verzekeringstijdvakken en de noemer uit de totale duur van de verzekeringstijdvakken die krachtens de wetgevingen van alle betrokken lidstaten zijn vervuld.

6. Noch uit de bepalingen van artikel 7 van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact en de artikelen 2 tot 4 Pensioenbonusbesluit, noch uit de wetsgeschiedenis volgt dat de pensioenbonus een van het rustpensioen te onderscheiden voordeel is waarvoor een afzonderlijke berekening met toepassing van artikel 52 Verordening (EG) nr. 883/2004 moet worden gemaakt. De voor-

melde bepalingen van de Verordening (EG) nr. 883/2004 zouden zich overigens daartegen verzetten.

Het middel dat geheel ervan uitgaat dat de pensioenbonus een van het rustpensioen onderscheiden voordeel is waarop bij een migrerende werknemer een afzonderlijke berekening overeenkomstig de in Verordening (EG) nr. 883/2004 bepaalde regels mag worden gemaakt, berust op een onjuiste rechtsopvatting.

Het middel faalt naar recht.

7. Aangezien de door de eiser voorgestane berekeningswijze niet uit de toepasselijke nationale bepalingen volgt en evident strijdig is met het Unierecht, inzonderheid met artikel 52 Verordening (EG) nr. 883/2004, dient de door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag niet aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te worden gesteld.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiser tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiser op 439,52 euro en op de som van 20 euro ten gunste van het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijsbijstand.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Christian Storck, als voorzitter, de sectievoorzitters Koen Mestdagh en Mireille Delange, en de raadsheren Antoine Lievens en Eric de Formanoir, en in openbare rechtszitting van 3 oktober 2022 uitgesproken door sectievoorzitter Christian Storck, in aanwezigheid van advocaat-generaal Henri Vanderlinden, met bijstand van griffier Mike Van Beneden.

M. Van Beneden

E. de Formanoir

A. Lievens

M. Delange

K. Mestdagh

Chr. Storck

VOORZIENING IN CASSATIE

VOOR : De **FEDERALE PENSIOENDIENST**, gevestigd te 1060
Brussel, Zuidertoren, Europa Esplanade,

Eiser tot cassatie, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr.
Huguette Geinger, ondergetekende advocaat bij het Hof
van Cassatie, kantoor houdende te 1000 Brussel,
Quatre Brasstraat 6, bij wie keuze van woonplaats wordt
gedaan,

TEGEN: De heer **W.V.E.**,

Verweerder in cassatie.

*

* *

Aan de Heren Eerste Voorzitter en Voorzitter, de Dames en He-
ren Raadsheren, leden van het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

Eiser heeft de eer het arrest, gewezen door tiende kamer van
het Arbeidshof Antwerpen, afdeling Antwerpen, op 14 juni 2017
(2016/AA/505), aan het toezicht van Uw Hof te onderwerpen.

FEITEN EN PROCEDUREVOORGAANDEN

1. Verweerder, geboren op 1 september 1946, was van 1 september 1966 tot 31 maart 1996 in België tewerkgesteld als werknemer. Sedert 1996 was hij als werknemer werkzaam in Zweden, waar hij op 31 maart 2015 zijn beroepsactiviteiten stopzette.

2. Op 23 april 2015 werd aan verweerder een pensioenberekening meegedeeld, volgens welke hem met ingang van 1 april 2015 een Belgisch pensioen als alleenstaande werd toegekend van 15.041,76 EUR/jaar.

Op 27 april 2015 deelde eiser aan verweerder mee dat hij, zelfs met een beroepsactiviteit tot 31 maart 2015, kan genieten van het rustpensioen vanaf januari 2013.

Op 30 juni 2015 stuurde verweerder een aangetekend schrijven aan eiser naar aanleiding van de beslissing van 23 april 2015, waarin hij aanspraak maakte op een werknemerspensioen met ingang van januari 2013 en op een herziening teneinde rekening te houden met een pensioenbonus.

Bij schrijven van 8 juli 2015 werd aan verweerder een herzieningsbeslissing meegedeeld, waarbij hem vanaf 1 januari 2013 een Belgisch pensioen als alleenstaande ten belope van 15.030,89 EUR/jaar werd toegekend. Dit bedrag werd bepaald met toepassing van de principes van artikel 52 van de Verordening 883/2004, waarbij het theoretische bedrag (22.645,53 EUR, berekend op basis van de volledige loopbaan, alsof deze integraal in België zou hebben plaatsgevonden) werd vermenigvuldigd met de breuk $9.319/14.040$ (waarbij 9.319 = aantal bewezen dagen in de Belgische werknemersregeling en 14.040 = aantal Belgische en buitenlandse dagen die bij de berekening van het theoretisch bedrag in aanmerking werden genomen).

Bovendien werd op 8 juli 2015 aan verweerder meegedeeld dat hem geen pensioenbonus kan worden toegekend.

3. Verweerder tekende beroep aan tegen de beslissing van de eiser van 8 juli 2015 omdat geen rekening werd gehouden met de pensioenbonus. Hij vorderde te zeggen voor recht

- *in hoofddorde*, dat hij recht heeft op de pensioenbonus per effectief gewerkte dag vanaf 1 september 2008 tot en met 31 december 2012, berekend overeenkomstig artikel 7 van de Generatiepactwet en het Koninklijk besluit van 1 februari 2007,
- *in ondergeschikte orde*, dat bij de berekening van het theoretisch en pro rata pensioen rekening dient te worden gehouden met de pensioenbonus per effectief gewerkte dag vanaf 1 september 2008 tot en met 31 december 2012, berekend overeenkomstig artikel 7 van de Generatiepactwet en het Koninklijk besluit van 1 februari 2007.

4. De Arbeidsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen, verklaarde de vordering van verweerder deels gegrond, vernietigde de beslissing van de Federale Pensioendienst van 8 juli 2015 en besliste dat eiser dient over te gaan tot een herberekening van het theoretisch en pro rata pensioen, waarbij voor de berekening van het theoretisch pensioen rekening wordt gehouden met de pensioenbonus, per effectief gewerkte dag vanaf 1 september 2008 tot en met 31 december 2012, berekend overeenkomstig artikel 7 van de Generatiepactwet en het Koninklijk besluit van 1 februari 2007.

Eiser werd bovendien veroordeeld tot betaling van de aan verweerder verschuldigde achterstallen sinds 31 januari 2013, meer intresten.

5. Eiser tekende hoger beroep aan tegen dit vonnis, waarna verweerder incidenteel beroep instelde.

Bij arrest van 14 juni 2017 bevestigde het Arbeidshof Antwerpen, afdeling Antwerpen, het beroepen vonnis voor wat betreft de vaststelling dat er geen recht is op een pensioenbonus in de zin van artikel 7 van de Generatiepactwet.

Het arbeidshof besliste dat bij de bepaling van het theoretisch pensioen wel rekening dient gehouden met de pensioenbonus en heropende de debatten teneinde eiser toe te laten aan de hand van de principes vermeld in het arrest een herberekening te maken van het theoretisch pensioen en van het pro rata pensioen, waarbij rekening dient te worden gehouden met de pensioenbonus per effectief gewerkte dag van 1 september 2008 tot en met 31 december 2012.

6. Tegen dit arrest meent eiser volgend middel tot cassatie te kunnen aanvoeren.

ENIG MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden bepalingen

- artikel 7 van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact, zoals van kracht vóór wijziging bij wet van 18 maart 2016,
- artikelen 2, 3 en 4 van het Koninklijk besluit van 1 februari 2007 tot instelling van een pensioenbonus,
- artikel 52 van de Verordening 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels.

Aangevochten beslissing

In het arrest van 14 juni 2017 beslist het Arbeidshof Antwerpen, afdeling Antwerpen, met bevestiging van het vonnis van de Arbeidsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen, van 15 september 2016, dat verweerder geen aanspraak kan maken op een pensioenbonus in de zin van artikel 7 van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact.

Het arbeidshof trekt, inzake de berekening van het theoretisch pensioen, de zaak tot zich en heropent de debatten teneinde eiser toe te laten aan hand van de principes vermeld in dit arrest een herberekening te maken van het theoretisch pensioen en van het pro rata pensioen, waarbij rekening dient te worden gehouden met de pensioenbonus per effectief gewerkte dag van 1 september 2008 tot en met 31 december 2012.

Omtrent de principes voor de berekening van het theoretisch pensioen en het pro rata pensioen, beslist het arbeidshof als volgt:

“De Europese wetgeving houdt wel rekening met arbeid in het buitenland verricht en voorziet in sommige gevallen in een gelijkstelling alsof de prestaties in België verricht werden.

De artikelen 45 VWEU en 48 VWEU zouden immers hun doel voorbij schieten indien migrerende werknemers als gevolg van de uitoefening van hun recht van vrij verkeer socialezekerheidsvoordelen zouden verliezen die hun uitsluitend door de wettelijke regeling van een lidstaat worden toegekend, met name wanneer deze voordelen de tegenprestatie vormen voor de door hen betaalde bijdragen. (...)

Aldus voorziet artikel 52 Vo. 883/2004 (artikel 46, derde lid Vo. 1408/71) in een berekening waarbij rekening wordt gehouden met de tijdvakken als zouden die in België gepresteerd zijn.

Zo bepaalt artikel 52 Vo. 883/2004:

‘Toekenning van uitkeringen

1. Het bevoegde orgaan berekent het bedrag van de verschuldigde uitkering:

a) krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving alleen als uitsluitend op grond van de nationale wetgeving is voldaan aan de voorwaarden die recht geven op een uitkering (autonoom pensioen);

b) door eerst een theoretisch bedrag en vervolgens het werkelijke bedrag (uitkering pro rata) als volgt te berekenen:

i) het theoretische bedrag van de uitkering is gelijk aan de uitkering waarop de betrokkene aanspraak zou kunnen maken indien alle tijdvakken van verzekering en/of wonen, welke krachtens de wetgevingen van de andere lidstaten vervuld zijn, zouden zijn vervuld overeenkomstig de wetgeving die het orgaan op de datum van vaststelling van de uitkering toepast. Indien het bedrag van de uitkering volgens deze wetgeving onafhankelijk is van de duur van de vervulde tijdvakken, wordt dit bedrag beschouwd als het theoretische bedrag;

ii) vervolgens stelt het bevoegde orgaan het werkelijke bedrag van de pro rata-uitkering vast door op het theoretische bedrag het verhoudingsgetal van de duur van de tijdvakken van verzekering en/of van wonen, welke vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving zijn vervuld, en van de totale duur van de tijdvakken van verzekering en van wonen welke vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de wetgevingen van alle betrokken lidstaten zijn vervuld’.

(Eiser) moet derhalve ook de uitkering berekenen die geldt met toepassing van de regels van de verordening. Daartoe wordt eerst het theoretisch bedrag berekend. Dit is het bedrag waarop een werknemer aanspraak zou maken indien alle tijdvakken van verzekering

en/of wonen krachtens de wettelijke regelingen van de lidstaten zijn vervuld. De periode van tewerkstelling in Zweden wordt dan meegeteld, waarna het werkelijke uitkeringsbedrag wordt berekend. Indien het bedrag van de uitkering volgens deze wetgeving onafhankelijk is van de duur van de vervulde tijdvakken, wordt dit bedrag beschouwd als het theoretische bedrag.

(Eiser) laat gelden dat de berekening van het theoretisch pensioen mogelijk is, maar dat de teller nul zou bedragen omdat er geen dagen in België gepresteerd werden. Dit is evenwel een foute redenering. Bij de berekening van het theoretisch pensioen moet immers rekening gehouden worden met alle tijdvakken alsof (verweerder) deze in België zou gepresteerd hebben.

Het verweer als zou de Belgisch pensioenbonus een apart voordeel zijn met een aparte referteperiode waardoor hij zou moeten berekend worden op een deel van de loopbaan, kan dan ook niet aanvaard worden.

Artikel 52 Vo. 883/2004 voorziet immers in de berekening van één theoretisch pensioen en dus niet in de berekening van een afzonderlijk theoretisch pensioen voor de pensioenbonus.

Dat de berekening van de pensioenenbonus zo opgevat zou zijn dat voordelen die voortkomen uit de samenstelling van buitenlandse tijdvakken direct in de nationale berekening zijn opgenomen en dit derhalve nooit minder kan opleveren dan de omslachtige berekening van een theoretische en een evenredig pensioen, kan niet getoetst worden zo lang er geen berekening van dit pensioen gemaakt wordt. Bovendien kan dit geen afbreuk doen aan de voormelde Europese bepalingen.

Hierbij mag niet vergeten worden dat indien een nationale wettelijke regeling minder voordelig is, een dergelijke regeling enkel conform het Unierecht is indien deze nationale wettelijke regeling de betrok-

ken werknemer niet benadeelt ten opzichte van degenen die al hun werkzaamheden uitoefenen in de lidstaat waar zij van toepassing is of indien zij niet zonder meer ertoe leidt dat sociale bijdragen worden betaald zonder dat er een prestatie tegenover staat. (...)

Nadat het theoretische pensioen berekend wordt, waarbij rekening wordt gehouden alsof (verweerder) alle tijdvakken in België zou gepresteerd hebben, wordt het bedrag pro rata, het werkelijke uitkeringsbedrag, berekend. De lidstaat berekent de verhouding tussen de duur van de tijdvakken van verzekering vervuld in die lidstaat tot de totale duur van de tijdvakken van werken en wonen in alle lidstaten.

Vervolgens dient het nationaal pensioen vergeleken te worden met het pensioen pro rata. Het hoogste bedrag wordt in het voordeel van betrokkene weerhouden (artikel 52, lid 3 Vo. 883/04 en artikel 46, derde lid Vo. 1408/71), hetgeen een toepassing van het gunstigheidsbeginsel uitmaakt.

(Eiser) moet dan ook toegelaten worden om dit theoretisch pensioen te berekenen volgens de principes vermeld in dit arrest” (arrest, pp. 11-13).

Grieven

1. Artikel 7, §1 van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact bepaalt dat

“Het pensioenbedrag, vastgesteld in toepassing van artikel 5 van het koninklijk besluit van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, wordt verhoogd met een bonus, op

voorwaarde dat de werknemer die de volle leeftijd van 62 jaar heeft bereikt of een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren bewijst, zijn beroepsbezigheid voortzet”.

Luidens §2 van dit artikel 7 worden het bedrag en de toekenningsvoorwaarden van de pensioenbonus door de Koning bepaald. Dit geschiedde bij Koninklijk besluit van 1 februari 2007.

Dit Koninklijk besluit is van toepassing op de pensioenen van de werknemers die daadwerkelijk en voor de eerste maal ten vroegste ingaan op 1 januari 2007 en uiterlijk op 1 december 2013 en enkel voor de tijdvakken gepresteerd vanaf 1 januari 2006 (artikel 3).

Luidens artikel 4 van het Koninklijk besluit bedraagt de bonus 2 euro per dag van bewezen effectieve tewerkstelling. Deze bonus evolueert onder dezelfde voorwaarden en dezelfde modaliteiten en is onderhevig aan dezelfde inhoudingen als het pensioen. Onder “dagen van effectieve tewerkstelling” wordt verstaan (artikel 2.2°) de voor elk van de kalenderjaren, gelegen in de “referteperiode”, naar voltijdse dagequivalenten omgezette tijdvakken van effectieve tewerkstelling in de hoedanigheid van werknemer. Deze tijdvakken kunnen, in voorkomend geval enkel aangevuld worden met tijdvakken bedoeld bij de artikelen 34, 35 en 36 van het algemeen reglement; laatstgenoemde tijdvakken worden in aanmerking genomen voor een maximum van 30 voltijdse dagequivalenten per kalenderjaar.

De werknemer die na het bereiken van de leeftijd van 62 jaar of na een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren zijn beroepsbezigheid voortzet heeft dus recht op een pensioenbonus van 2 EUR per dag “effectieve tewerkstelling” in de “referteperiode”, d.i. (artikel 2,3° van het Koninklijk besluit van 1 februari 2007) de periode van

- 1 januari van het jaar tijdens hetwelk hij de volle leeftijd van 62 jaar bereikt of het 44^e kalenderjaar in zijn loopbaan begint, tot

- de laatste dag van de maand die voorafgaat aan de maand waarin het pensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat, en uiterlijk op de laatste dag van de maand tijdens welke hij de leeftijd van 65 jaar bereikt, tenzij hij op dat ogenblik geen loopbaan van 45 jaar bewijst; in dat laatste geval eindigt de referteperiode uiterlijk op 31 december van het jaar waarin het 45^e loopbaanjaar bewezen wordt

Door de invoering van de pensioenbonus wenste de wetgever een stimulans te bieden aan degenen die langer actief wensen te blijven. Vanaf de leeftijd van 62 jaar of na een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren wordt een bonus bovenop het pensioen toegekend. Deze bonus vormt een van het rustpensioen te onderscheiden voordeel, toegekend ingevolge tewerkstelling in de in artikel 2 van het Koninklijk besluit van 1 februari 2007 gedefinieerde referteperiode.

Voor de toekenning van de pensioenbonus dienen, zoals het arbeidshof beslist (arrest, pp. 6-11), in de referteperiode arbeidsprestaties te zijn verricht in België.

Het arbeidshof beslist - terecht - dat verweerder, aan wie een Belgisch rustpensioen als werknemer werd toegekend vanaf 1 januari 2013, geen recht heeft op een pensioenbonus daar zijn tewerkstelling in de “referteperiode”, zoals bedoeld in het Koninklijk besluit van 1 februari 2007, niet in België plaatsvond.

2.1 Nopens ouderdoms- en nabestaandenpensioenen, bepaalt artikel 52 van de verordening 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels:

“1. Het bevoegde orgaan berekent het bedrag van de verschuldigde uitkering:

a) krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving alleen als uitsluitend op grond van de nationale wetgeving is voldaan aan de voorwaarden die recht geven op een uitkering (autonoom pensioen);

b) door eerst een theoretisch bedrag en vervolgens het werkelijke bedrag (uitkering pro rata) als volgt te berekenen:

i) het theoretische bedrag van de uitkering is gelijk aan de uitkering waarop de betrokkene aanspraak zou kunnen maken indien alle tijdvakken van verzekering en/of wonen, welke krachtens de wetgevingen van de andere lidstaten vervuld zijn, zouden zijn vervuld overeenkomstig de wetgeving die het orgaan op de datum van vaststelling van de uitkering toepast. Indien het bedrag van de uitkering volgens deze wetgeving onafhankelijk is van de duur van de vervulde tijdvakken, wordt dit bedrag beschouwd als het theoretische bedrag;

ii) vervolgens stelt het bevoegde orgaan het werkelijke bedrag van de pro rata-uitkering vast door op het theoretische bedrag het verhoudingsgetal van de duur van de tijdvakken van verzekering en/of van wonen, welke vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving zijn vervuld, en van de totale duur van de tijdvakken van verzekering en van wonen welke vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de wetgevingen van alle betrokken lidstaten zijn vervuld.

2. In voorkomend geval past het bevoegde orgaan op het overeenkomstig lid 1, onder a) en b), berekende bedrag alle bepalingen toe inzake vermindering, schorsing of intrekking van de wetgeving krachtens welke deze uitkering wordt toegekend, binnen de grenzen van de artikelen 53 tot en met 55.

3. De betrokkene is gerechtigd om van het bevoegde orgaan van elke lidstaat het hoogste uitkeringsbedrag te ontvangen dat overeenkomstig het bepaalde in lid 1, onder a) en b), berekend is”.

2.2 Het arbeidshof beslist dat bij de berekening van het theoretisch en het pro rata bedrag van het pensioen in de zin van artikel 52 van de verordening 883/2004 rekening moet worden gehouden met de pensioenbonus per effectief gewerkte dag van 1 september 2008 t.e.m. 31 december 2012. Het arbeidshof verwierpt het verweer van eiser, volgens welk de Belgische pensioenbonus een apart voordeel is met een aparte referteperiode en beslist dat artikel 52 van verordening 883/2004 voorziet in de berekening van één theoretisch pen-

sioen en dus niet in de berekening van een afzonderlijk theoretisch pensioen voor de pensioenbonus.

Deze beslissing impliceert dat

- het “theoretisch” pensioen bestaat uit het bedrag van het rustpensioen en het bedrag van de pensioenbonus waarop verder aanspraak zou kunnen maken indien “alle tijdvakken van verzekering welke krachtens de wetgeving van een andere lidstaat vervuld zijn” (m.a.w. de perioden van tewerkstelling in Zweden) zouden zijn vervuld overeenkomstig de Belgische wetgeving,
- het pro rata pensioen bestaat uit dit theoretisch pensioen vermenigvuldigd met volgende breuk : (duur van de tijdvakken van verzekering in België) / (duur van de tijdvakken van verzekering in België en Zweden).

2.3 Het arbeidshof verliest hierbij uit het oog dat de pensioenbonus een van het rustpensioen te onderscheiden voordeel uitmaakt, en het bedrag van de bonus bepaald wordt op basis van tewerkstelling in een aparte (in artikel 2 van het Koninklijk besluit van 1 februari 2007 gedefinieerde) referteperiode.

Dit heeft tot gevolg dat, voor de toepassing van artikel 52 van de verordening 883/2004, een onderscheid dient te worden gemaakt tussen het rustpensioen en de pensioenbonus.

Wanneer een werknemer, zoals verweerder, gedurende een deel van zijn werknemersloopbaan in België was tewerkgesteld en gedurende een ander deel van deze loopbaan in Zweden, dan is

- *Eenzijds*, het bedrag van het hem verschuldigde *rustpensioen* gelijk aan het hoogste van volgende twee bedragen :
 - bedrag (α) : het bedrag van het pensioen waarop hij aanspraak kan maken overeenkomstig de Belgische wetge-

ving, d.w.z. op basis van de periode van tewerkstelling in België,

- bedrag (β) : het bedrag van het pensioen waarop de werknemer aanspraak zou kunnen maken overeenkomstig de Belgische wetgeving indien de tewerkstelling in een andere lidstaat (Zweden) ook in België had plaatsgevonden, m.a.w. indien hij gedurende zijn volledige loopbaan in België zou hebben gewerkt, vermenigvuldigd met de breuk (duur van de tewerkstelling in België) / (totale duur van de tewerkstelling in België en Zweden);
- *Anderzijds*, het bedrag van de hem verschuldigde *pensioenbonus* gelijk aan het hoogste van volgende twee bedragen :
 - bedrag (α) : het bedrag van de bonus waarop hij aanspraak kan maken overeenkomstig de Belgische wetgeving, d.w.z. op basis van de periode van tewerkstelling in België, gedurende de relevante referteperiode voorzien in het Koninklijk besluit van 1 februari 2007,
 - bedrag (β) : het bedrag van de pensioenbonus waarop de werknemer aanspraak zou kunnen maken overeenkomstig de Belgische wetgeving indien de tewerkstelling in een andere lidstaat (Zweden) ook in België had plaatsgevonden, m.a.w. indien hij gedurende de relevante referteperiode in België zou hebben gewerkt, vermenigvuldigd met de breuk (duur van de tewerkstelling gedurende de referteperiode in België) / (totale duur van de tewerkstelling gedurende de referteperiode in België en Zweden).

2.4.1 Uit het bestreden arrest (pp. 3-4) blijkt dat verweerder

- werd geboren op 1 september 1946,
- in België tewerkgesteld was vanaf 1 september 1966 t.e.m. 31 maart 1996,
- in de hiernavolgende jaren in Zweden werkzaam was en geen prestaties meer verrichtte waarvoor Belgische sociale zekerheidsbijdragen verschuldigd waren,
- zijn beroepsactiviteit op 31 maart 2015 stopzette,

- vanaf januari 2013 een Belgische rustpensioen geniet.

2.4.2 Voor het bepalen van het bedrag van het *rustpensioen*, werd door eiser het pro rata-bedrag (artikel 52.1.b verordening 883/2004) bepaald door het theoretisch pensioen te vermenigvuldigen met de breuk bestaande uit teller 9.319 (dagen tewerkstelling volgens Belgische werknemersregeling) en noemer 14.040 (aantal Belgische + buitenlandse dagen in aanmerking genomen bij de berekening van het theoretisch pensioen) (arrest, p. 3).

2.4.3 De referteperiode van tewerkstelling op basis waarvan een *pensioenbonus* kon worden verkregen ving dus aan op 1 januari 2008. Zoals het arbeidshof terecht beslist (arrest, p. 11), was er geen effectieve tewerkstelling van verweerder in België in de referteperiode en was er dus geen tijdvak van verzekering in België. Het “autonome bedrag” van de pensioenbonus (artikel 52.1.a verordening 883/2004) - bedrag α - bedraagt dus nul.

Het “pro rata bedrag” (artikel 52.1.b verordening 883/2004) - bedrag β - bedraagt eveneens nul. De teller van de breuk waarmee het “theoretisch bedrag” dient vermenigvuldigd te worden bestaat immers uit de duur van de tewerkstelling gedurende de referteperiode in België, d.w.z. de duur van tewerkstelling in België na 1 januari 2008 en deze tewerkstelling was onbestaande. De teller van de breuk is dus gelijk aan nul, zodat het resultaat van de berekening (theoretisch bedrag vermenigvuldigd met een breuk waarvan teller nul is) ook gelijk is aan nul.

Het aan verweerder verschuldigde bedrag van het rustpensioen werd dus correct berekend door eiser en verweerder kon geen aanspraak maken op een bijkomend/hoger bedrag ingevolge de Belgische pensioenbonusreglementering op basis van zijn tewerkstelling na 1 september 2008.

3. Door te beslissen dat, teneinde het bedrag te bepalen, waarop verweerder aanspraak kan maken met toepassing van artikel 52 van de verordening 883/2004, één berekening dient te worden gemaakt van het theoretisch en het pro rata-pensioen waarbij rekening wordt gehouden met (het rustpensioen en) de pensioenbonus per effectief gewerkte dag van 1 september 2008 t.e.m. 31 december 2012 en dus geen afzonderlijke berekening dient te worden gemaakt van, enerzijds, het theoretisch en het pro rata bedrag van het rustpensioen en, anderzijds, het theoretisch en het pro rata bedrag van de pensioenbonus, schendt het bestreden arrest de in de aanhef van het middel aangehaalde bepalingen.

4. In ondergeschikte orde verzoekt eiser Uw Hof volgende prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van Europese Unie:

“Dient artikel 52 van de verordening 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels aldus te worden uitgelegd dat bij het bepalen van het bedrag van de uitkering bestaande in de *pensioenbonus* voorzien in artikel 7 van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact, verschuldigd aan een werknemer die zowel in België als in een andere lidstaat werd tewerkgesteld, en bij het bepalen van het *rustpensioen* waarop deze werknemer overeenkomstig de Belgische wetgeving aanspraak kan maken - zijnde twee van elkaar te onderscheiden voordelen – twee “berekeningen” dienen te worden gemaakt, m.n.

- * een berekening voor het rustpensioen, waarbij
 - een vergelijking wordt gemaakt tussen
 - α- het bedrag van het rustpensioen krachtens de Belgische wetgeving als uitsluitend op grond van de Belgische wetgeving is voldaan aan de voorwaarden die recht geven op een rustpensioen (tewerkstelling als werknemer in België),
 - β- het ‘theoretisch’ bedrag van het rustpensioen (d.w.z. het rustpensioen waarop de betrokkene aanspraak zou kunnen maken indien alle tijdvakken van verzekering (perio-

des van tewerkstelling als werknemer) vervuld krachtens de wetgeving van andere lidstaten zouden vervuld zijn overeenkomstig de Belgische wetgeving) vermenigvuldigd met de breuk met als teller de tijdvakken van verzekering krachtens de Belgische wetgeving en als noemer de totale duur van de tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de wetgevingen van alle betrokken lidstaten,

- waarna het hoogste van beide bedragen in aanmerking wordt genomen;

* een berekening voor de pensioenbonus, waarbij

- een vergelijking wordt gemaakt tussen
 - α- het bedrag van de pensioenbonus krachtens de Belgische wetgeving als uitsluitend op grond van de Belgische wetgeving is voldaan aan de voorwaarden die recht geven op een pensioenbonus (d.w.z. indien er effectieve tewerkstelling is in België gedurende de referteperiode bepaald in artikel 2 van het Koninklijk besluit van 1 februari 2007, d.i. de periode van 1 januari van het jaar tijdens hetwelk de gerechtigde de volle leeftijd van 62 jaar bereikt of het 44^e kalenderjaar in zijn loopbaan begint, tot de laatste dag van de maand die voorafgaat aan de maand waarin het pensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat, en uiterlijk op de laatste dag van de maand tijdens welke de gerechtigde de leeftijd van 65 jaar bereikt, tenzij hij op dat ogenblik geen loopbaan van 45 jaar bewijst; in dat laatste geval eindigt de referteperiode uiterlijk op 31 december van het jaar waarin het 45^e loopbaanjaar bewezen wordt),
 - β- het 'theoretisch' bedrag van de pensioenbonus (d.w.z. de pensioenbonus waarop de betrokkene aanspraak zou kunnen maken indien alle tijdvakken van verzekering (m.b. de effectieve tewerkstelling gedurende de referteperiode bepaald in artikel 2 van het Koninklijk besluit van 1 februari 2007) vervuld krachtens de wetgeving van andere lidstaten zouden vervuld zijn overeenkomstig de Belgische wetgeving) vermenigvuldigd met de breuk met als teller de tijdvakken van verzekering krachtens de Belgische wetgeving

en als noemer de totale duur van de tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de wetgevingen van alle betrokken lidstaten,

- waarna het hoogste van beide bedragen in aanmerking wordt genomen?

Of dient artikel 52 van de verordening 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels aldus te worden uitgelegd dat voormeld rustpensioen en pensioenbonus als eenzelfde “verschuldigde uitkering” in de zin van dit artikel dienen te worden aanzien, zodat bij het bepalen van het bedrag van de uitkering bestaande in de *pensioenbonus* voorzien in artikel 7 van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact, verschuldigd aan een werknemer die zowel in België als in een andere lidstaat werd tewerkgesteld en bij het bepalen van het van het bedrag van de uitkering bestaande in het *rustpensioen* waarop deze werknemer overeenkomstig de Belgische wetgeving aanspraak kan maken, slechts één “berekening” dient te worden gemaakt, waarbij

- een vergelijking wordt gemaakt tussen
 - α- het bedrag van het rustpensioen en de pensioenbonus krachtens de Belgische wetgeving als uitsluitend op grond van de Belgische wetgeving is voldaan aan de voorwaarden die recht geven op het rustpensioen en de pensioenbonus
 - β- het ‘theoretisch’ bedrag van het rustpensioen en de pensioenbonus (d.w.z. het rustpensioen en de pensioenbonus waarop de betrokkene aanspraak zou kunnen maken indien alle tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de wetgeving van andere lidstaten zouden vervuld zijn overeenkomstig de Belgische wetgeving) vermenigvuldigd met de breuk met als teller de tijdvakken van verzekering krachtens de Belgische wetgeving en als noemer de totale duur van de tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de wetgevingen van alle betrokken lidstaten,
- waarna het hoogste van beide bedragen in aanmerking wordt genomen?

BIJ DEZE BESCHOUWINGEN,

Besluit voor eiser, ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, dat het U behage, Hooggeachte Dames en Heren,

- in hoofdorde, het bestreden arrest te vernietigen en de zaak en de partijen te verwijzen naar een ander arbeidshof,
- in ondergeschikte orde, alvorens te beslissen omtrent de gegrondheid van de voorziening, de hiervoor - *sub* nr. 4 - vermelde prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie,
- kosten als naar recht.

Brussel, 14 september 2017